

INTERVJU S IVANOM KRALJEVIĆEM, INICIATOROM I VODITELJOM ZELENIH KNJIŽNICA

Razgovarao:
Miroslav Katić

Ivan Kraljević, viši je knjižničar, voditelj Posudbenog i informacijskog odjela u Sveučilišnoj knjižnici u Puli i glazbenik. U dva mandata obnašao je funkciju predsjednika Društva bibliotekara Istre te bio član Glavnog odbora Hrvatskog knjižničarskog. Od 2011. godine inicijator je i voditelj projekta Zelena knjižnica u Hrvatskoj. Dobitnik je i nagrade „Tibor Toth“ (2018.) koju mu je Hrvatsko informacijsko i dokumentacijsko društvo dodijelilo za doprinos razvoju zelenih knjižnica. Upravo su Zelene knjižnice razlog našeg intervjeta s njime.

1. Za početak, kako je jedan Brođanin, koji je odrastao u Križevcima, studirao u Zagrebu, završio u Puli?

Moji djedovi i bake su iz Broda, roditelji su mi se tamo rodili, sestre i ja isto. Volim te moje brodske temelje. Draga mi je ta sretna prijeratna Slavonija gdje sam provodio školske praznike, a zapravo sam odrastao u Križevcima i tamo završio osnovnu i srednju školu. Zagreb je moj studentski grad, a Pula

je moj četvrti grad u kojem sam provodio praznike jer imam dosta rodbine u Puli. U Pulu sam dolazio sve češće ljeti i otkrio jaku rock, punk i metal scenu koja mi je bila bliska. Tu sam stekao prijatelje i na kraju dobio djecu, male Puležane. I, evo, sad sam tu. Živim sa suprugom na zadnjem katu zgrade s velikim pogledom na Pulu, šumu, nebo i s malim pogledom na more. Tu već 20 godina radim u Sveučilišnoj knjižnici.

2. Možda neki ne znaju, ali osim što si cijenjeni i nagrađivani knjižničar, ujedno se i vrlo uspješno baviš glazbom. Kako spajaš knjižničarstvo i glazbu?

Knjižničarstvo je profesija koju nisam planirao, ali drago mi je da mi se dogodila. Završio sam filozofiju i arhivistiku, a bibliotekarstvo nešto kasnije nakon zaposlenja u knjižnici. Sad mi je drago da je tako ispalо jer to je prekrasno zanimanje koje ti između ostaloga dozvoljava da se baviš i drugim stvarima. Glazba me prati odmahena. Završio sam Muzičku školu u Križevcima, a poslije sam imao nekoliko

bendova u srednjoj školi i na fakultetu. Nakon Križevaca i trinaestogodišnje muzičke stanke, u Puli sam se opet nastavio baviti autorskom glazbom i nakon dva zapažena glazbena projekta, osnovao sam bend Ostaci zvuka, s kojim sam objavio album za Aquarius Records u kojem još uvijek djelujem. Ove smo godine inspirirani "novim normalnim" objavili singl bez izdavača pod nazivom "Srednji prst prema javi" koji je dobio jako dobre kritike.
<https://youtu.be/vYzpogzu3w>

Slika 1.

3. Tekstopisac si, gdje dobivaš inspiraciju? Da upotpunim pitanje, kreativnost je obično vezana za dokolice? Odakle ti vremena?

Dokolica je jako bitna. Ne bi bilo umjetnosti bez nje. Nismo roboti. Ne živimo samo da bismo radili i bili profesionalci. Bitno je

stati, zapitati se gdje smo to stali, kuda idemo, što se događa, zašto se događa, tko smo, zašto smo... Inspiraciju nalazim u tim pitanjima – u tuzi, sreći, gluposti, ljubavi i čudnim ljudskim putovima. Zapravo, moje pjesme nastanu u tim nekim kratkim trenucima kad nisam knjižničar, kad djeca i supruga nisu doma, kad zaronim u sebe i dohvatom gitaru. Nije to često, ali ipak se povremeno dogodi.

4. Promijenio si nekoliko bendova, ali mi se čini da je grunge nešto s čime si započeo i čijim korijenima se uvijek vraćaš. Kako spajaš ideale mladosti s potrebitostima odrasle dobi?

Grunge je meni bio svjetlo na kraju tunela 90-ih kad sam počeo ozbiljnije pratiti i stvarati glazbu. U to vrijeme kad je u svakom kafiću i diskoteci treštao CRO dance, koji je u malim dozama možda mogao biti zabavan, a overdose koji smo dobivali meni nije bio podnošljiv, odjednom se pojavila Seattle scena i to je bilo to. Dugo sam prije žalio da se nisam rodio recimo u vrijeme Woodstocka i odjednom sam bio sasvim zadovoljan da živim u 90-ima – barem u glazbenom smislu. S bendom ponekad zaronim i u neki drugi žanr, ali uvijek se prepoznaje taj neki potpis

grungea, makar u naznakama. Godine nisu toliko presudne ako radiš ono što te ispunjava i ono što voliš, a neke teme i ideali su bezvremenski. Tako mi se bar još uvijek čini, a možda nisam još dovoljno odrastao. Tko zna?

5. Krenimo konačno s knjižničarskim temama. Godine 2011. pokrenuo si projekt Zelena knjižnica, a s time i razvoj sustavnih zelenih programa u knjižnicama diljem Hrvatske. Koliko dosad knjižnica provodi zelene programe?

Slika 2.

S obzirom da me zanima filozofija, dugo sam se mučio s klasičnim pitanjima tipa "Što je smisao života?". Od početka 2000-ih dosta vremena sam provodio na forumima koji su se bavili takvim i sličnim temama i u jednom trenutku sam shvatio da nema smisla života bez života, a sam život,

odnosno platformu na kojoj je moguć, ugrozili smo kao ljudska vrsta. Još neko vrijeme proveo sam u raspravama pa shvatio da nije potrebno samo raspravljati nego izaći iz *comfort zone* internetskih i inih rasprava i početi djelovati. Očito je da imamo samo jedan planet na kojem možemo biti glazbenici, knjižničari, arhitekti, ljevica, desnica – bilo što... i da bez planeta nemamo platformu za ikakvo djelovanje. To je najbitniji problem, goruci problem koji trebamo zajednički riješiti i to svi, svatko iz svoje domene. Moja domena je knjižnica, pa sam od te točke krenuo i za vrijeme predsjedavanja Društva bibliotekara Istre pokrenuo sam projekt Zelena knjižnica. I evo već deset godina, organiziram predavanja, filmske projekcije, tribine i promocije knjiga ekotematike, s ciljem edukacije javnosti i širenja svijesti o održivom društvu. Na početku je to bio istarski projekt, ali brzo se proširio po cijeloj Hrvatskoj i danas svi znaju za pojam zelena knjižnica. Vjerujem da se svaka knjižnica barem minimalno uključila u akciju zelenog opismenjavanja svojih korisnika i šire javnosti.

6. Mnogima je bilo nepojmljivo da upravo knjižnice pokreću zelene teme.

Kako su na početku reagirali korisnici, a kako kolege knjižničari?

Već sam prije spomenuo da je bitno da se svi uključimo jer ovo se tiče svih nas i svake djelatnosti. Zapravo nije čudno da upravo knjižnice budu pioniri, svjetionici i rasadnici takvih ideja, jer to su uvijek i bile na neki način. U početku možda nije išlo brzo i efikasno kako sam želio ili kako sam mislio da bi trebalo ići, no korisnici su vrlo brzo pokazali interes i odaziv je bio jako dobar. Mediji su se vrlo brzo zainteresirali, a neko sustavnije širenje ideje desilo se 2015. godine osnutkom Radne grupe za zelene knjižnice pri HKD-u kojom smo kroz zajedničke akcije "Pokrenimo zelene knjižnice", ali i kroz organiziranje Zelenog festivala i 1. međunarodne konferencije za zelene knjižnice, ojačali i omasovili ovu ideju u široj knjižničarskoj zajednici.

7. Zelene knjižnice se mogu podijeliti na zeleno poslovanje i aktivnosti zelene knjižnice. Što je od ta dva segmenta više razvijeno kod nas u RH?

Zeleno poslovanje u vidu učinkovitog energetskog zgradarstva, uporabe obnovljivih izvora energije i slično zahtijeva velika ulaganja. Na tu stepenicu još nismo ozbiljno zakoračili, ali doći će i to vrijeme jer

je politika konačno shvatila koliko je to bitno. To je sve još uvijek globalno preslabo i presporo, ali puno bolje nego prije 10 godina kad smo krenuli. Hrvatske knjižnice će s obzirom na naše standarde tu još kaskati, ali možemo biti ponosni koliko smo već napravili što se tiče zelene pismenosti koju promičemo kroz brojne aktivnosti u sve većem broju knjižnica.

8. S obzirom na to da si dugo u projektu zelenih, kako funkcioniraju knjižnice u svijetu i kod nas? Postoji li kakva razlika? Imaš li neki uzor kojemu težiš?

Nedavno je održan međunarodni skup posvećen zelenim knjižnicama u organizaciji Knjižnice Filozofskog fakulteta u Zagrebu na kojemu smo mogli čuti i vidjeti brojne primjere iz zemlje i svijeta. Vidi se da uređenije i bogatije države više ulažu u knjižnice, ali vidi se i koliko neki sa skromnijim proračunima to nadoknađuju kroz aktivizam. Na samom početku se činilo da gasimo požar čašom vode i da grabimo mikroskopskim koracima, ali kad pogledam cijelu dekadu djelovanja Zelene knjižnice, ipak se vidi promjena. Stasale su brojne generacije učenika, studenata, poljoprivrednika i ostalih korisnika na koje, smo u

sklopu Zelene knjižnice ostavili neki zeleni trag, neko zeleno sjeme koje je negdje niknulo i nastavilo se širiti. Prije samo deset godina političari se skoro uopće nisu bavili klimatskim promjenama, iako su i tada znanstvenici alarmirali da je to jedan od najbitnijih problema na planetu. Danas vidimo da je i političarima to postalo jako bitno, ali da su još uvijek u prokrastinacijskom modelu i da se još uvijek štiti profit i stari sustav koji nas sve brže gura u provaliju. Zato je jako bitan pritisak odozdo, a tu smo između ostalog i mi zeleni knjižničari s porukom: „Nemojmo uprskati – dobre planete je teško pronaći.“.

Slika 3.

9. Koje su sve ustanove, udruge i pojedinci s kojima najviše surađujete?

Najviše surađujemo s pulskim sveučilištem i Kinom „Valli“, a najviše predavača nam dolazi iz nevladinih organizacija i s drugih sveučilišta. Što se tiče filmova, najviše surađujemo sa Zelenom akcijom.

10. Koja su događanja najviše posjećena?

Najposjećenija predavanja su bila ili ona kontroverznih tema tipa „Sukob javnog i privatnog interesa u farmaciji i medicini“, oko kojih se recimo danas više nego ikad lome koplja, ili ona izuzetno zanimljivih i karizmatičnih predavača, npr. našeg Korada Korlevića, ili pak ona koja su bila dobro tempirana, poput predavanja Mirele Holy u kriznom trenutku njezine političke karijere i u trenutku kad je vladalo veliko nezadovoljstvo oko Plomina C. Sve projekcije organizirane u Kinu „Valli“ također su bile izuzetno posjećene. Svaka spomenuta aktivnost okupila je preko 200 posjetitelja. U istarskoj Zelenoj knjižnici smo u ovih deset godina organizirali oko 180 aktivnosti koje je posjetilo oko 8000 korisnika.

Slika 4.

11. Što je potrebno kako bi knjižnica dobila titulu zelene knjižnice?

Svaka knjižnica koja pokreće bilo kakve zelene programe, može koristiti naš logo, slogan i naziv zelene knjižnice. Nema tu titula – samo akcija.

12. Već sedmu godinu zaredom radite na akciji "Pokrenimo zelene knjižnice"? Koji je bio cilj? Tko su partneri u projektu i kako si zadovoljan ovogodišnjom akcijom?

Ova akcija je jako bitna jer već sedam godina nudimo filmove s E?! - okolišnog filmskom festivala u suradnji sa Zelenom akcijom. Sedam godina se u svakom trenutku bilo koja knjižnica može uključiti, a do sada se uključilo ukupno 230 knjižnica koje su u ponudi imale skoro 60 filmova. Cilj akcije je motivirati knjižničare na

samostalno osmišljavanje programa u sklopu Zelene knjižnice u njihovim matičnim ustanovama, ali i educiranje javnosti i širenje svijesti o održivom društvu i nužnosti zaštite okoliša. Ovogodišnja akcija pokrenuta je nedavno i trajat će godinu dana do iduće akcije. Za sada se uključilo 14 knjižnica, što nije loš start, a vjerujem da će se do kraja akcija taj broj znatno uvećati. Više o akciji možete saznati na poveznicu shorturl.at/boy15.

Slika 5.

11. I za kraj, hoćete li biti naš gost na Zelenom festivalu Gradske knjižnice „Ivan Goran Kovačić“ Karlovac ?

predstavljao upravo Zelenu knjižnicu Društva bibliotekara Istre i početke djelovanja Radne grupe za zelene knjižnice.

Naravno da će biti vaš gost. Bit će mi drago.

Zadnji put sam bio 2015. godine i tada sam

Slika 6.